

III AASTAKÄIK

NR. 18 — 1926

EESTI LAULJATE LIIDU

MUUSIKALEHT

GEORG STAHLBERG

Esines „Estoonia“ kontsertsaalis 23. sept. s. a.

Muutub aeg, muutuvad ka vaated muusikale.

Faredo.

(Lõpp.)

Huvitavateks näideteks, kui põhjalikult muutuvad ajajooksul vaated muusikale, on Mozarti ja Beethoveni kaasaeglaste arvamised nende kahe geeniusse loomingu suhtes. Nii tundusid Mozarti kuulsad kvartetid, mis kütkestavad nüüdisaja kuulajat just oma kauni kõlavusega, lihtsusega ja loomulikkusega nii meloodilises kui ka harmoonilises struktuuris, tema kaasaeglastele karmidena, lõikavatena ja iseäralikkudena. Tol ajal kuulus ooperilooja Sarti süüdistas isegi Mozartit, et selle kvartetides olla hulk vigu, ja väljendas oma arvamise Mozarti loomingu kohta Rousseau sõnadega: „*la musique pour faire boucher les oreilles.*“ Ka Itaaliast saadeti need kvartetid kirjastajale tagasi samal põhjusel: Mozarti omapäraseid kooskõlasid peeti lihtsalt lohakateks vigadeks. Ooperi „Don Juan“i uvertüür näis olevat komponist Koshelochile täielikuks patustuseks muusika teooria vastu, kuigi ta ei eitanud otsekohe selle ilu.

Üldse üllatas Mozarti muusika tema kaasaeglaste oma „ekspressiooni jõuga“, „inspiratsiooni salapärase sügavusega“ ja „teravate kontrastide esiletoomisega“. Sellane arusaamine on seda imelikum, et Mozart ise oli kaugel igasugusest tehtud originaalsusest ja pida kindlaks reeglisi — muusikalise kuulmise loomulikkudest nõuetest mitte üle astuda. Nii kirjutab ta ühes kirjas isale järgmist: „Isegi kõige hirmsamate situatsioonide kujutamisel ei tohi muusika ühelgi tingimusel haavata kõrva, vaid peab talle valmistama naudingut, järjekult, jääma ikka — muusikaks.“

Kui sellane vaade oma kunstile ei päästnud Mozartit etteheidetest, et ta helikombinatsioonid on lõikavad ja karmid, mis pidi siis sündima Beethoveniga, kes vaatas muusikale puhtpsühholoogilisest seisukohast, nähes selles kunstis seda Prometeuse sädet, mis suudab sütitada inimese hinge, ja kes pidas muusikat vahemeheks helilooja sisemise ilma ja kuulaja hinge vahel, ning kes seepärast kirjutas ühele oma parimast teostest epigrammi: „*südamest — südamesse.*“

Olgugi, et ta esimesed helitööd ei erinenud palju stiililt Mozarti ja Haydni helitöödest, leidsid juba needki hukkamõistmist modulatsioonide teravuse ja karmuse pärast.

Thayer tsiteerib oma raamatus „L. v. Beethoveni elu“ helilooja Tomascheki järgmisi sõnu Beethoveni kohta: „Paljud endistest ja praegustest muusikaarmastajatest ei saa kuidagi

leppida Beethoveni muusikaga; oli varem ja on ka praegult palju entusiastisid, kes on vaimustuses ta loomingust. Mina ei kuulu ei nende ega teiste hulka ja pean ennast küllalt küpseks komponistiks, et kartuseta väljendada oma arvamist Beethoveni kunstitegevuse kohta. Mina pean teda üheks andekamaks komponistiks, kuid ainult instrumentaal muusika alal, aga mitte vokaal alal, kus tal pole vedanud. Vist pole ta väga hoolitse nud ei harmoonia, kontrapunkti ega ka eurütmi eest, ja eriti kaugel oli ta muusikalisest esteetikast, mispärast isegi ta kapi taalsed teosed on ära rikutud igasugu triviaalsustega.“

Eriti hukkamõistvalt kõnelesid Beethovenist teoreetikud. Kord ütles Beethoveni õpetaja Albrechtsberger ühele teisele oma õpi lasist Beethoveni kvarteti op. 18. kohta: „Ma ei soovita teile läheneda Beethovenile, kes ei ole suutnud midagi selgeks õppida ja mitte midagi väärtuslikku ära ei tee.“

Ooperi „Fidelio“ esiettekan del sai Beethoven väga halva vastuvõtu osaliseks. „Allgemeine musikalische Zeitung“ arvus taja kirjutas: „Beethoven tõi seni uuendustele ja iseäralsustele ohvriks ilu. Järjekult oleks pidanud sellest esimesest ooperi loomingust ootama eeskätt omapärasust, uuendusi ja hiilgavat originaalset loomingut. Kuid just neid omadusi leidub selles kõige vähem. Terve ooper, vaadelduna rahulikult ja ilma eel arvamisteta, ei paista silma ei leidlikkusega, ei ka väljatöötusega.“ Seepärast eelistab arvustaja Paëri ooperit „Leonore“, mis oli kirjutatud samale tekstile.

Pärast „Fidelio“ ümbertegemist võttis publik ja arvustus selle märksa paremini vastu, kuid leidis siiski, et uvertüür kubi seb dissonantidest ja alalisest viiulite suminast, mispärast sel ei saa olla kunstiteose tähtsust.

Paremini ei võtnud arvustus ka Beethoveni sümfooniaid. Isegi tekst neist, mis nii lähedane Beethoveni eelkäijate stiilile, nimetati muusikaliseks kunsttükiks. Ja kolmanda (heroilise) sümfoonia kohta kirjutab arvustus, et see väljendavat julget, metsikut fantaasiat. Sel ei puuduvat küll kohati üllatav ilu, kuid väga sageli eksivat see mingisugusesse kaossi. Liig suur hulk teravusi ja iseäralsusi segavat selle selgust ja purustavat selle ühtluse.

Kui sellased olid arvamised Beethoveni esimeste sümfooniade kohta, siis ei tule sugugi imestada nende arvustuste üle, mille osalisteks sai ta hilisem looming. Nii kirjutab 9. sümfoonia kohta „Allgemeine musikalische Zeitung“ arvustaja 1826. aastal: „see helitöö tekitab tundmuse, just kui oleks seal muusika iseenesega teravas vastolus. Viimane jagu keerleb nende õnne-

tute ringis, kes on taevast alla heidetud. Selles just kui pühitseks pimeduse vaimud teotust kõigi selle üle, mis rõõmustab inimest.“

9. sümfoonia vastu olid vaenulikud isegi niisugused andekad heliloojad, kui Spohr ja Mendelssohn.

Spohr propogeeris küll esimesi kuut Beethoveni kvartetti, kuid leidis tavaliselt halba poolehoidu neile helitöödele. Muu seas avaldas kuulus cellokunstnik B. Romberg sel puhul Spohri vastu imestust, et see sõandab ettekanda sarnaseid „imelikke helitöid“.

Seesama Spohr ei suutnud aga mõista Beethoveni geeniusel hilisemat loomingu. „Ma tunnistan avalikult, kirjutab ta, et Beethoveni viimaseid loominguid pole ma kunagi suutnud mõista. Sellaste hulka pean ma arvama nii väga kiidetud 9. sümfoonia. Selle esimesed kolm jagu, vaatamata üksikutele geniaalsetele kohtadele, on halvemad tema kaheksast eelmisest sümfooniast. 9. sümfoonia neljas jagu tundub aga niulle sedavõrd imelikuna ja ebailusana, ning Schilleri oodi kujutamisel sedavõrd triviaalsena, et ma ei suuda kuidagi aru saada, kuidas võis sellase asja kirjutada niisugune geenius kui Beethoven. Ma leian siin uue tõenduse sellele, mis ma märkasin juba Viinis, nimelt: Beethovenil puudub esteetiline haridus ja tal pole ilutunne sugugi arenenud.“

Mendelssohn kirjutab 9. sümfoonia puhul: „kunagi pole see kunstnik avanud uusi teid. Parimal puhul võib märkida ainult pisukest edu võrreldes oma eelkäijatega.“ Kas meie, kunstnikud, tunneme tõeste 9. sümfooniast suuremat naudingut, kui eelmisest? — Mis puutub minusse, siis ütlen ma avalikult, et — ei!“

Millega on seletatav see nähtus, et ühed helitööd, mis vaimustasid kaasaeglasti väga, on hilisema aja kontsertide ja teatrite eeskavadeist jäljetult kadunud, kuna teised, mis said nende ilmumisel nii publiku kui ka arvustuse poolt halva vastuvõtu ja hukkamõistva arvustuse osalisteks, on võitnud aeg-ajalt ikka enam ja enam pooldajaid ning austajaid ja saanud viimaks terve kultuurilma silmas muusikakunsti raudvaraks? Ja tõesti, — mingisugused salapärased põhjused on jäädvustanud Mozarti „Figaro“, mis oma ilmumisel leidis küll rahuldava vastuvõtu, kuid siiski jäi publiku silmis Martini ooperi „Cosa rara“ määratu suure edu varju, kuna aga see viimane on nüüd juba ammu ooperilavadel jäädavaks kadunud. Ja kui palju teisi keskpäraseid talente ei olnud tol ajal hoopis rohkem publikust armastatud, kui Mozart! Dittersdorf varjas teda saksa ooperilavadel, Salieri ooper „Axur“, millest oli publik vaimustatud, riisus Vii-

ais „Don Juani“ esiettekande menu täiesti, jne. Kuid kus on need võistlejad nüüd? — kõik kadunud! Mozarti „Don Juan“ elab aga endiselt edasi.

Sama nähtus kordus ka Beethoveniga. Eespool juba tähendasime, et Paëri ooper „Leonore“, mis oli kirjutatud Beethoveni „Fidelioga“ ühele ja samale tekstile, vaimustas nii publikut kui arvustust palju enam kui „Fidelio“. Rossini, olles publiku lemmik, tõmbas publiku tähelepanu Beethovenilt täiesti endale. Ja autoriteetne arvustus eelistas Eberli sümfooniaid Beethoveni omadele.

Ent Martin, Dittersdorf, Salieri, Paër ja Eberl on ammu unustatud, kuna Mozart ja Beethoven püsivad endiselt kindlasti. Ja kui Rossini ei ole küll täiesti unustusse jäänud, siis vaevalt leiduks nüüdisajal inimesi, kes söändaks teda eelistada Beethovenile.

Selle nähtuse põhjus seisab selles, et kaasaeglased hindavad nähtusi ja sündmusi harilikult eelmistelt põlvvedelt päritud vaatekohtadelt vaadatuina, geniaalne talent ületab aga need ja jõuab neist kaugele ette. Ainult üksikud suudavad tabada uuenduste õigeid väärtusi kohe. Ja siis tekib tavaliselt äge võitlus uuenduse pooldajate ja selle vastaste vahel, nii kui seda nägime juba Glucki ja Puccini pooldajate juures. Ja õige otsuse teeb lõpuks ajalooline kohus: kõik, mis väärtuslik, jääb seal püsima, kuna massi maitsele ja silmapilgu „moodile“ rajatud odav kraam kaob unustusse — jäädavalt, vaatamata sellele, kui suurt poolehoidu ta ka leidis kaasaeglaste silmis.

Carl Maria von Veber.

(Tema 140-a. sünni- ja 100-a. surmapäeva puhul.)

Riverso.

Tänavust aastat võib nimetada õigusega Veberi mälestusaastaks, sest tänavu 5. juunil möödus selle suure helilooja surmast 100 aastat ja 18. detsembril tuleb tema 140. sünnipäev. See mõlemi tähtpäeva ühtesattumine on põhjuseks, et välismaades, eriti Saksa- ja Inglismaal, korraldatakse pea terve mõlemi tähtpäeva vaheaeg — juunist detsembrini — Veberi mälestuskontserte, tsükli ja ettekandeid. Ja seda täie õigusega, sest Veberil kui heliloojal, kelle looming tõi sügavaid muutusi enne teda valitsevasse muusikasse ja sai seega koguni uue voolu, uue ajajärgu algatajaks muusikas, on sellasena suur koht muusika ajaloos.

Et paremini mõista Veberi kui helilooja tähtsust, tuleb meelde, et kuni 18. aastasajani valitses terves Euroopas n. n. itaalia ooper, kus peärõhku pandi ainult sellele, et solistid saaks hülgada oma hääle tehnikaga. Seepärast kirjutasid heilloojad võimalikult keerulisi, igasugu trilleritega ja

florituuridega täidetud aariaid, millel polnud ooperi dramaatilise tegevusega vähemutki ühist. Need efektsed aariad ja solistide bravuurse hääletehnika hiilgus võisid pakkuda ainult välispidist naudingut, jättes sisemised, sügavamad tundelemendid külmaks.

Selle itaalia ooperi välispidise hiilguse ja pinnapealsuse vastu püüdsid välja astuda mitmed heliloojad (Gluck, Mozart ja teised), pannes maksma põhimõtte, et ooperi aariad ja ooperi muusika üldse peab helidega pildistama ooperi dramaatilist tegevustikku, iseloomustama tegelasi ja väljendama nende sisemisi elamusi, kuid see läks neil ainult osalt korda: itaalia ooper jäi kuni 19. aastasajani ikkagi valitsevaks, köitis endiselt kuulajaid oma bravuursete kunstihelidega ja voolavate aariatega. Keskaja kõrgema klassi sügavamate vaimliste huvide puudumine ja „hea elu maitsmine“ soodustasid ainult selle välispidisuse ja pinnapealse efektsuse arenemist. Alam kiht ja ka üksiku inimese isik, tema elamused ja kannatused ei maksnud selle valitseva kihi silmis midagi ja ei võinud sellepärast talle ka muusikalises kujunduses — ooperi dramaatilise tegevustiku pildistuses — huvi pakkuda. Muretult ja ilma sügavamate vaimliste huvideta elav kõrgem seltskond vajab ainult mõnu, mitte aga hingelisi elamusi, ja seda mõnu, välist naudingut, pakkuski külluses itaalia ooper.

Murrangu sellesse keskaja seltskonna ideoloogiasse tõi suur prantsuse revolutsioon, mis purustas vaheseinad klasside ja kihtide vahelt ja tõstis esikohale isiku, indiviiduumi tema subjektiivsete elamuste, kannatuste ja muredega. Üksik inimene, isik, mis varem polnud midagi, muutub nüüd kõigeiks: isiku väärtuse tunne, tema mõistuse ja sisemiste huvide, püüete ning jõu avaldusis sai selleks objektis, mille ümber koondus „ärkanud“ seltskonna huvi.

Nende suure revolutsiooni sünnitatud ideede suurimaks kehastajaks sümfoonilises muusikas sai Beethoven, kes arendas subjektiivse elemendi muusikas ennenägemata kõrgusele.

Kuid revolutsiooni möödudes ja võitluskirede langedes tärkasid seltskonnas peagi uued huvid, mis teravalt vastollu sattusid ratsionalismi ajajärgul esikohal oleva kosmopolitismiga. Napoleoni kasvav võim ja selle laiendamise iha alaliste sõdadega, mis rippus kohutavana kõigil Euroopa riikidel, äratas neis ellu uue tunde — rahvustunde, laiendades seega üksiku isiku tähtsust terve rahva kui ühisesse perre kuuluva hulga peale. Eriti suureks kasvas see rahvustunne Saksamaal, mis kutsus seal esile tugeva reaktsiooni kõige võõrapärase, seal hulgas ka võõra muusika, eriti itaalia ooperi vastu, ja hakkas nõudma ka muusikas oma.

Olevikust polnud seda kuigi palju võtta, küll aga minevikust. Legendid keskaja rüütlite vägitegudest ja fantastilised jutustused müstilisest vaimudeilmast, mis loonud rahva geenius, pakkusid selleks rikkalikku materjali. See mineviku romantika saigi aluseks sellele uuele voolule, mida nimetatakse muusikas romantismi ajajärguks ja mis siit peale jõudsasti arenema hakkas.

Selle esimeseks algatajaks ja edustajaks oli Saksamaal Carl Maria Weber. Tema oli esimene, kes oma loominguks ammutas ainet saksa rahva muinasjuttudest, lugulauludest, mütoloogiast ning — rahvaviisidest, pannes seega aluse rahvuslisele romantilisele ooperile. Parim ta ooperitest — „Nõidkütt“, mis ka „Estonias“ ette kantud, on selle ehtsaimaks edustajaks.

Oma ilmunisel leidsid Veberi ooperid, eriti aga „Nõidkütt“, teravat vastuseisu itaalia ooperi pooldajate poolt. Asi läks isegi nii kaugele, et tekkisid kaks vaenulist parteid — ühelt poolt Veberi poolehoidjaid ja teiselt poolt itaalia ooperi pooldajaid —, kes pidasid oma vahel ägedat võitlust. Eriti teravaks kujunes see võitlus Berliinis, kus valitses tol ajal

itaalia ooper Spontiniga eesotsas. Kuid sügav-tundeline ja rahvustundele nii lähedane Veberi muusika oma voolava meloodikaga, omapäraste harmooniatega ja haruldaselt leidliku ning efektse instrumentatsiooniga sai saksa rahvale peagi armsaks, võites omale kindla koha ooperilavadel, kus püsib seniajani, leides omale palju järeltegijaid.

Veber on saksa rahvuslise ooperi rajaja ja sellasena suur sakslastele, kuid ta on ka romantilise voolu algataja ja seepärast tema tähtsus suur

C. M. v. Veber

1786 — 1826.

terves muusika arenemisloos. Rahvusmuusika algatajana on ta leidnud oma ideede edasikandjaid ka pea kõigi teiste rahvaste juures: Glinka Venemaal, Grieg Norras, Sibelius Soomes jne., — romantikutena jätkasid aga tema tööd Schubert, Mendelssohn ja paljud nende epigoonid. Kõik see on põhjuseks mäletada Veberit kui suurt loojat, uute ideede algatajat ja nende eest väsimatult võitlejat, mida terve muusikailm ka tänavu teeb.

C. M. Veber, täie nimega Carl Maria Friedrich Ernst vabahärra von Veber, sündis 18. detsembril 1786. a. Eutinis, Oldenburgi vürstiriigis, Saksamaal. Tema isa vahetas sageli teenistust ja elukohta, mispärast C. M. v. V. tuli lapsepõlves väga palju kohast kohta ümber rännata. Sellane püsimatu ja korratu elu segas, muidugi, poisi korralikku õppimist: tal tuli sageli õpetajaid vahetada ja ajuti hoopis ilma õpetajata

olla. Kuid vaatamata sellele edenes poiss muusikas hästi, nii et tast sai lõpuks üks parimaist klaverivirtuosidest tol ajal. Ka komponeerimises läks õppimine edukalt, eriti Viinjs elamise ajal, kus Veber oli kuulsa teo-reetiku abt Vogleri õpiläseks.

Esimese kuulsuse töid Veberile kui heliloojale Körneri sõnadele loodud ja 1814. a. avaldatud meeskoori laulud „Leier und Schwert“. Tema surematusse aluseks said aga, nagu juba eespool öeldud, ta ooperid, millest tähtsamad on „Nöidkütt“, „Oberon“ ja „Euryanthe“.

Peale ooperite on Veber kui suupärane pianist loonud rohkesti töid klaverile, viies neis tehnilise külje suurel sammul edasi, ja palju muid asju, kokku ligi 100 ooperit. Ka hea muusikakirjanik oli ta ja ta kirjutusteje anti suurt tähtsust.

Ülemäärane töö purustas aga selle andelise mehe tervise õige noorelt: ta jäi tiisikusse. Ja 1826. a. kevadel, mil ta sõitis Londoni oma ooperit „Oberoni“ juhatama, varises ta täielikult kokku ja suri seal 5. juunil 1826. a. Ta põrm toodi sealt kodumaale ja sängitati seal Mozarti „Rekviemi“ helide saatel jäädavale puhkusele.

Kontsertide ülevaade.

Soome üliõpilaste meeskoori kontsert.

Ühenduses Tartus peetud üliõpilaste päevaga külastas septembri keskel Eestit Soome üliõpilaste meeskoor — Suomen Ylioppilaskunnan Laulajat — ja andis siin kaks kontserti: — 18. septembril Tallinnas. „Estoonia“ kontsertsaalis ja 20. sept. Tartus. „Vanemuises“, mõlemid ühise eeskavaga. See eeskava sisaldas peale M. Hermanni „Meestelaulu“ ja Reissigeri „Olev Trygvasoni“ 8 Soome heliloojate laulu, mis kõik Soome kooride varematal külaskäikudel ettekantud, peale Madetoja huvitava impressionistlise „Könnin mängumehed ühes“.

Soome meestelaulu kultuur on näidanud silmapaistvat tõusu eriti sest saadik, kui seda hakkas süstemaatlikult arendama prof. Heikki Klemetti. Soome meeskoori „Laulu Mehed“ menurikkad kontserdid kõrge muusikakultuuriga välismaades on selle töö vilja parimaks tunnistuseks.

Selle suure edu üheks saladuseks on, kahtlemata asjaolu, et Klemetti alustas ja jätkab ka praegu seda arendamistööd üliõpilastega, kasvatades seda akadeemilist noorsugu täie kavakindlusega nii hääleliselt kui ka muusikaliselt üldse ja õpetades neid mitte üksnes hästi laulma, vaid ka laulu tõsiselt armastama. Sest ainult need mõlemid kokku loovad laulukultuurile kindla aluse.

Oma kontserdiga „Estoonia“ kontsertsaalis tõendasid soome üliõpilased, et mõlemid nimetatud voorused juurduvad neis tugevasti: nad oskavad laulda ja teevad seda sügava sisemise veendumusega ning täieliku andumusega. Ja häälematerjal on neil hea, ka tenorid, mis meie kooride nõrgem külg.

Tõsi küll, — külaliste seekordne esinemine ei olnud üldiselt mitte nii detailselt küps, täpne ja peen, kui oleme harjunud seda nägema soome kooride, ka üliõpilaskoori juures varematal esinemistel. Nähtavasti polnud koor veel jõudnud küllalt hästi kokku laulda, — algas ju kooride sügisene tööaeg alles hiljuti. Ka tuli kooril esineda oma abijuhataja hra V. J. Forsmani juhatusel, kelle juhatamises näis puuduvat see sugereeriv shest, mis Klemetti juures lauljaid nii imekindlasti ühendab ja kaasakisub. Ja lõpuks, — külalised tulid otse sadamast kontsertlavale ja polnud jõudnud

täielikult vabaneda tormise mere vintsutuse järeldest. Kõik see kokku ei võinud ju jääda mõjuta ettekande kunstlistele peensustele ja ühtlusele. Kuid vaatamata sellele olid mõned ettekanded täiesti kunstiküpsed. Nii, näiteks, Järnefeldi „Läinud“, milles koor näitas ennast oma parimas hea-
duses.

Kuulajaid oli keskmiselt ja nad avaldasid külalistele sooja poolehoidu.

Kõnede ja loorberide pärgadega austasid külalisi Tallinna Meestelaulu Selts, „Estoonia“ muusika osakond ja Tallinna tehnikumi üliõpilaskond.

Külaliste Tartu kontsert möödus täie saali ees ja suure vaimustuse tähe all. Eesti üliõpilaskonna poolt annetati pärgi ja lilli.

Georg Stahlbergi kontsert „Estoonias“.

Neljapäeval, 23. sept., kontserteeris „Estoonia“ kontsertsaalis Tartust päritolev bassilaulja Georg Stahlberg, kes oma 40-aastase muusikalise tegevuse kestel on omandanud endale hea nime kui laulja ja laulpedagoog. Peale välismaade, kus ta eriti nooremas põlves ooperi lauljana palju esinenud, on ta heas kuulsuses oma kodulinnas — Tartus, kus ta on esinenud peaaegajalikult oratooriumi lauljana. Tallinnas polnud ta aga ammu käinud, ja seepärast oli meil esimene juhus teda kõnealoleval kontserdil kuulata.

Hra Stahlberg pühitses tänavu kevadel oma 60. sünnipäeva, ja see põhjustas minna tema kontserdile teatud eelarvamistega, mis oli, arvatavasti, ka vähese kuulajate arvu osaliseks põhjuseks. On ju 60 aastat lauljale tavaliselt ikka niisugune vanadus, mis ei lase talt enam kuigi palju loota. Ent mis meie kontserdil kuulsime, oli täieliseks üllatuseks: hra Stahlbergil ei oleks just kui neid aastaid olemas, — nii nooruslikult värskest ja jõuküllaselt kõlas ta hää. Peab olema eriline saladus, mis on kaitsnud seda toredat basso profundot ajahamba eest.

Oma mitmekesisest eeskavast ilmutas hra Stahlberg eriti klassikalise repertuaari tõlgitsemises head stilitunnet, kuid ka teistes tšödes köitis ta kuulajaid maitseka ettekandega. Kõige vähem läbituntuna kõlasid küll vähesed ettekantud eesti heliloojate laulud, mis näisid olevat kunstniku vaimule võõrad.

Kunstnikul on suur ja ärateenitud menu.

IX üldlaulupeo eeltööd.

IX üldlaulupeo eeskava Lauljate Liidu nõukogu poolt kinnitatud.

Teatavasti moodustati Eesti Lauljate Liidu juhatusel poolt 13. aprillil s. a. IX üldlaulupeo eeskava kokkuseadmiseks komisjon, kuhu kuulusid heliloojad ja koorijuhid Konstantin Türrpu, Juhan Aavik ja Anton Kasemets.

Komisjon algas oma tööga kohe peale moodustamist ja pidas suve jooksul üldse 9 koosolekut.

Esimesel eeskavakomisjoni koosolekul võeti vastu muuseas järgmised põhimõttelised otsused:

1) Laulude valik IX üldlaulupeo eeskavva sündigu ainult laulude muusikalise väärtuse, mitte autorite, järele.

2) Laulud valida nii, et nad oleks kõigile kooridele kätteõpitavad ja lauldavad. Kooride liigitamine nende võimete järele peab ära jääma.

3) Komisjoni arvates ei tohiks laulupeo kontsertide algusel peale lühikese avamiskõne mingisuguseid muid kõnesid ega tervitusi olla

Vastavalt Lauljate Liidu juhatuse otsusele paigutas komisjon IX üldlaulupeo eeskavva 30 laulu, neist 24 segakoorile ja 6 meeskoorile. Laulupeo noodi lisas otsustati trükkida üks soome ja üks läti laul ning K. Tärnu „Elagu“.

Suve vaheaja tõttu oli laulude autoritelt trükkimise ja ettekande loa saamine võrdlemisi raske ja pikaldane. Kuid vaatamata sellele jõudis komisjon oma tööga lõpule 16. septembriks s. a., mil komisjoni poolt kokkuseatud laulupeo eeskava esitati Lauljate Liidu juhatusele.

Lauljate Liidu juhatuse ettepanekul kinnitas Liidu nõukogu IX üldlaulupeo eeskava 18. sept. järgmisel kujul:

a) Segakoorid:

1. On ilus Eestis elada — J. Aavik.
2. Kuidas sõitu sõidetakse — J. Aavik.
3. Linakatkuja — A. Lemba.
4. Laulik — E. Aav.
5. Tulevik — E. Võrk.
6. Unele — T. Vettik.
7. Kui lähed sõtta sõdimaie — J. Zeiger.
8. Üles — A. Kapp.
9. Isamaa lipu all — A. Kapp.
10. Priiuse hommikul — K. Tärnu.
11. Troost — K. Tärnu.
12. Rändaja — M. Lüdig.
13. Teel — R. Tobias.
14. Varas — R. Tobias.
15. Veel kaitse kange Kalev — M. Hermann.
16. Kullakese kodu — A. Thomson.
17. Kodu viis — J. Simm.
18. Tuljak — M. Hermann.
19. Ma lille sideme võtaks — E. Võrk.
20. Valuvõtmise laul — M. Saar.
21. Jaan läheb jaanitulele — M. Saar.
22. Meil aiaäärne tänavas — C. Kreek.
23. Vaenelaps — A. Kasemets.
24. Laul rõõmule — A. Läte.

b) Meeskoorid.

25. Kevade käes — A. Thomson.
26. Üles — J. Aavik.
27. Mu isamaa nad olid matnud — K. Tärnu.
28. Seitse sammeldanud süngi — M. Saar.
29. Mängupõlve mäe taga — A. Kapp.
30. Koju — A. Läte.

c) Lisa.

31. Latvju himna — Kalnin.
32. Terve, Suomin maa — Genez.
33. Elagu — K. Tärnu.

Laulupeo noodiraamat — umbes 16 trükipoogna (160 lehekülje) suuruses on juba trükkis ja saab valmis, loodetavasti, veel oktoobris. Kohe nootide valmisaades asutakse nende laialisaatmisele, et koorid saaks kohe asuda laulude õppimisele.

Koorijuhtide instrueerimiskursused ja suur kooride kontsert jõuluajal Tallinnas.

9. üldlaulupeo muusikaliste eeltööde kavas, mis Lauljate Liidu juhatuse poolt juba peajoontes kokkuseatud, on muuseas ette nähtud instrueerimiskursuste korraldamine koorijuhtidele, kus laulupeo üldjuhid annavad viimastele juhatus üldlaulupeo eeskavva võetud laulude õpetamises ja ettekandmisest. Suurimad sellastest instrueerimiskursustest on ette nähtud ära pidada jõulu ajal Tallinnas. Et nende kursuste kaudu võimalikult häid tulemusi saavutada, otsustas Lauljate Liidu juhatuse mobiliseerida kõik Liidu liikmeks olevate Tallinna laulukooride ühise jõu, ja nimelt palus ta neid, et nad nimetatud kursuste ajaks õppiks kõik laulupeo eeskavvasse võetud laulud selgeks. Koorid tulid sellele palvele lahkesti vastu ja jagasid sellekohasel koosolekul kõik laulupeo eeskavas olevad laulud oma vahel ära. Seega võimaldub ülalnimetatud instrueerimiskursustele tulejatel koorijuhtidel tutvuneda terve laulupeo eeskavaga heas ettekandes ja seletuseandjatel avaneb võimalus demonstreerida tegelikult raskemate laulude õpetamist ning mitmesuguste tehniliste raskuste ületamist. Ühenduses sellega korraldatakse samal ajal ka „Estonia“ kontsertsaalis kõigi nimetatud kooride kaastegevusel suur kontsert, kus osa eeskavast tuleb ettekandele üldkoorina. Lähemalt edaspidi.

Maakonna laulupeod 1927. a.

Sakalamaa IV laulupidu ja Virumaa laulupidu.

Lauljate Liidu poolt kindlaks määratud järjekorras tulevad eeloleva 1927. a. suvel korraldamisele kaks maakonna laulupidu: Virumaa laulupidu Rakveres ja Viljandimaa laulupidu Viljandis. Mõlemi laulupeo eeltööd on juba alanud ja neid jätkatakse energiliselt edasi.

Viljandi maakonna

laulupeo eeltööde algatajaks ja seniseks juhtijaks on olnud Viljandi „Koidu“ selts kui suurim Lauljate Liidu liikmeks olevatest Viljandimaa seltsidest, ja, arvatavasti, jääb juhtiv osa ka edaspidi „Koidu“ kätte, sest Lauljate Liidu osakonda pole seni veel Viljandimaal ellu kutsutud ja vaevalt saadakse seda ka nii pea teha. Koidule abiks tulevad teised L.-Liidu liikmeks olevad seltsid, nii kui see L.-Liidu põhikirjas ette nähtud.

Laulupeo eeltööde lähemaks äramääramiseks oli reedel, 24. aug. „Koidu“ seltsi ruumides kokku kutsutud suurem koosolek, millest võtsid osa seltskondlikkude organisatsioonide, linna ja maakonna omavalitsuste ja ajakirjanduse esitajad, kokku umbes 20 inimest. Koosolekul kaaluti peajasjalikult laulupeo aja, koha ja eeskava küsimust. Pikemate läbirääkimiste järele tunnistati kõige kohasemaks laulupeo ajaks aeg enne jaanipäeva, mil põllutöödes väike vaheaeg. Lõpulik pidupäev määratakse hiljem kindlaks.

Laulupeo koha asjus ei jõutud veel kindlale seisukohale. Kõneall olid peamiselt kaks kohta: Kirsimägi ja tulevase spordiplatsi koht järve ääres, kuid päris head pole neist kumbki, mispärast küsimus esialgu lahti jäi. Ühes asjas oldi aga ühel arvamisel, nimelt, et laulupeo platsiks tuleb leida niisugune koht, kuhu ehitatav laululava võiks jääda kauemaks ajaks püsima ja saada tarvitatud mitmesuguste vabaõhu ettekannete jaoks.

Laulupeo muusikaliste küsimuste lahendamiseks valis koosolek viieliikmelise toimkonna järgmises koosseisus: Tigane, Jung, Ohtla, Paal ja Vink.

Kokkuleppel Lauljate Liiduga on laulupeo eeskava järgmiselt kokku seatud:

1. Kevade käes — A. Thomson.
2. Su priiust olid matnud — F. Saebelmann.
3. Munamäe otsas — K. A. Hermann.
4. Prii on jälle — A. Läte.
5. Meeste laul — M. Hermann.
6. Priiuse hommikul — K. Tärnpu.
7. Eks teie tea — R. Tobias.
8. Pühendus — A. Kapp.
9. Üles — A. Kapp.
10. Koit — M. Lüdig.
11. Rändaja — M. Lüdig.
12. Laulu mõju — M. Saar.
13. Kodust lahkudes — J. Aavik.
14. Kadunud lumi — J. Aavik.
15. Ma teretan — J. Simm.
16. Laulik — E. Aav.

Neist on viis laulu eelseisva 9. üldlaulupeo eeskavast.

Peale nimetatud laulude on ettenähtud veel Mendelssohni oratoorium „Pauluse“ ettekandmine.

Laulupeo eeskava kinnitati Lauljate Liidu nõukogu poolt neil päevil ja on seega lõpulik. Laulude trükkimisega tehakse kohe algust, et oleks võimalik noote varakult laiali saata. Üldlaulupeo eeskavast võetud laule, arvatavasti, uuesti ei trükita, sest üldlaulupeo raamatu, mis saab valmis kõige lähemal ajal, muretsevad koorid endile nii kui nii.

Laulupeo üldjuhi leidmine jäätti ülalnimetatud toimkonna hooleks.

-n.

Virumaa laulupeo

eeltööd on juba samuti hoogsalt käimas. Neid juhib seni kui Lauljate Liidu kohalik osakond ellukutsutakse, Rakvere Rahvamaja- ja Hariduse Selts. Ka siin on laulupeo eeskava lõpulikult kokku seatud ja Lauljate Liidu nõukogu poolt kinnitatud. Et kooridele laulude õppimist mitte raskeks teha, seda enam, et neil tuleb lähemal ajal ka 9. üldlaulupeo laulude õppimisega algust teha, siis valiti Virumaa laulupeo eeskavasse pooled laulud 9. üldlaulupeo eeskavast. Sel teel on kooridel võimalus ühe jõukulutusega saavutada kaht eesmärki korraga: valmistuda oma maakonna- ja ka eelseisva üldlaulupeo vastu. Ja võidavad selle läbi, kahtlemata, mõlemad. Ka nootide trükkimise kulu vähendab see tuntavalt, sest 9. üldlaulupeo eeskavast võetud laulude trükkimine langeb ära, kuna 9. üldlaulupeo noodid saavad juba lähemal ajal valmis.

Kinnitatud eeskavva kuuluvad järgmised laulud:

a) Segakoorid.

1. Laulik — E. Aav.
2. Kui lähed sõtta sõdimaaie — J. Zeiger.
3. Priiuse hommikul — K. Tärnpu.
4. Rändaja — M. Lüdig.
5. Vaenelaps — A. Kasemets.
6. Laul rõõmule — A. Läte.
7. Murtud roos — R. Tobias.
8. Teretus — Th. Vettik.
9. Kevad on — E. Mesiäinen.
10. Veel kaitse kange Kalev — M. Hermann.

11. Karjapoiss — J. Aavik.
12. Karjase laul — M. Saar.
13. Mu süda — A. Kapp.

b) Meestekoorid.

1. Ilus isamaa — A. Läte.
2. Jahilaul — F. Säbelmann.
3. Kevade käes — A. Thomson.
4. Koju — A. Läte.

Soovime omalt poolt mõlemi laulupeo korraldajatele ja tegelastele palju jõudu ning püsivust alustatud ilusa töö jätkamiseks ja lõpuleviimiseks meie laulukultuuri edu nimel.

Kroonika.

Kodumaa.

Tänavu suvel oli 21 laulupäeva.

Möödunud suvi oli laulupäevade poolest jällegi väga rikas: peale Tartus peetud Tartu maakonna laulupeo peeti ära tervelt 21 kihelkonna laulupäeva, millest võtsid osa peasjalikult vastava kihelkonna laulukoorid. Peetud laulupäevad olid järgmised:

30. mail Põltsamaa kihelkonna laulupäev Põltsamaal.

13. juunil Palamuse kihelk. laulupäev Palamusel.

13. juunil Hageri kihelk. laulupäev Kohilas.

13. juunil Nõo kihelk. laulupäev Vapramäel.

20. juunil Rõngu kihelk. laulupäev Rõngus.

20. juunil Kursi kihelk. laulupäev Puurmanil.

20. juunil Jakobi kihelk. laulupäev Jakobil.

24. juunil Hiiumaa kihelk. laulupäev Kärdlas.

24. juunil Helme 2. kihelk. laulupäev Tõrvas.

24. juunil Mustvee kihelk. laulupäev Mustveel.

24. juunil Narva-Jõesuu laulupäev Narva-Jõesuus.

24. juunil Rakvere laulupäev Rakveres.

27. juunil Kullamaa kihelk. laulupäev Koloveres.

27. juunil Paide laulupäev Paides.

27. juunil Kunda laulupäev Kundas.

4. juulil Tori kihelk. laulupäev Toris.

11. juulil Nõmme laulupäev Nõmmel.

18. juulil Kuusalu kihelk. laulupäev Kuusalus.

25. juulil Jõhvi kihelk. laulupäev Jõhvis.

1. aug. Võru laulupäev Võrus.

15. aug. Pilistvere kihelk. laulupäev Pilistveres.

Suurema osa laulupäevade eeskavad koosnesid Tartumaa laulupeo lauludest. Muusikaliselt tõusid ainult üksikud kõrgemale keskmisest tasapinnast. Parim kunstilises mõttes oli Paide laulupäev.

Tallinna koolinoorsoo muusikaühingu segakooril uus juhataja.

Tallinna koolinoorsoo muusikaühingu segakoori juhatajana hakkab tänava tegutsema härra R. Päts, kes lõpetas tänava kevadel Tallinna konservatooriumi kompositsiooniklassi.

Ü. E. N. Ü. „Hõimla“ osakonna segakoor Tallinnas algab tegevust härra K. Nerepi juhatusel.

Oodatavad kontserdid „Estonias“.

Oktoobrikuu jooksul on „Estonia“ kontsertsaalis oodata rida kontserte nii oma kui ka võõraste kunstnike poolt. Neist oleks nimetada „Estonia“ ooperilaulja Karl Viitoli kontsert 13. oktoobril, kuulsa viulimängija Cecilia Hanseni kontsert oktoobri keskel, Soome lauljanna Pia Ravenna laulude õhtu ja meile juba varem tuntud pianist Borovski kontsert oktoobri lõpul. Meie kontsertpubliku lemmik pianist N. Orloff tänavu Eestit ei külasta.

Tallinna konservatooriumi 1. õpilaste õhtu

käesoleval õppeaastal on kesknädalal, 6. oktoobril „Estonia“ kontsertsaalis. Eeskava täitjatena esinevad nii vanema kui ka noorema kursuse õpilased.

Praaga meeskoor külastab Tallinnat.

Praaga meeskoor „Krizkovsky“ korraldab oktoobri lõpul pikema kontsertreisiku, mis 8. novembril ulatab ka Tallinna. Sel puhul on Tallinna meestelaulu seltsi korraldusel külalistel „Estonia“ kontsertsaalis kontsert, mille eeskava koosneb peamiselt tsehhi heliloojate lauludest.

Küllatulev meeskoor kuulub tsehhi parimate kooride hulka ja ta omandas 1924. Veneetsias korraldatud rahvusvahelisel lauluvõistlusel esimese auhinna.

Professor Mathilde Laky-Schuster

on nõus andma maksuta kõrgemat klaverimängu õpetust üksikutele anderrikkamatele, kehvematele õppijannadele. Järele küsida võib Pikal tän. nr. 36, krt. 25.

Paide muusikapäev puhaskasu annud.

Teatavasti korraldati Paides 27. juunil muusikapäev, mille ülesandeks oli Järvamaalt vabadussõjas langenud kangelaste mälestusmärgi püstitamise kapitali soetamine. Muusikapäev õnnestus nii aineliselt kui ka sisuliselt. Osa võttis muusikakoore rohkel arvul, rohkel arvul kogus kuulama ka rahvast. See kõik võimaldas muusikapäeva toimkonnale 92.112 marga suuruse puhaskasu, mida nüüd samba püstitamiseks kasutatakse. Üldse andis muusikapäev sissetulekuid 353.366 marga suuruses, nõudis aga kulusid 261.254 marka.

Pärnu saksa meestelaulu selts Saksamaa Lauljate Liidu liikmeks astunud.

Nagu Saksamaa Lauljate Liidu häälekandjast „Deutsche Sängerbundeszeitung“ näha, on Pärnu saksa meestelaulu selts (Männergesangverein Pernau-Estland) Saksamaa Lauljate Liidu liikmeks astunud. Kohalikkudest saksa lauluseltsidest on nimetatud Liidu liikmeks meie teada-veel „Revaler Liedertafel“.

Tallinna koolide laulupäev 1927. a. kevadel.

Et seltskonnale ülevaadet anda koolide tegevusest laulmise ja võimlemise alal, kavatakse Tallinna koolivalitsus tulevikus korraldada järjekindlalt koolide laulupäevi ja võimlemispidustusi, vaheldamisi kumbki ise aastal. Võimlemispidustused peeti, mäletavasti, käesoleval kevadel ära, nii et järgmise aasta kevadel tuleb järjekorras laulupäev, millest võtavad osa kõik Tallinna kesk-, kutse- ja algkoolide laulukoorid. Eeltöödega tahetakse algust teha juba kooliaasta algul.

Väljamaa.

Itaalia helilooja Pietro Mascagni Budapesti ülikooli audoktor.

Kuulus Itaalia helilooja ja orkestrijuht Pietro Mascagni valiti hiljuti Budapesti ülikooli audoktoriks.

Berliini Lauljate Liidu 25-a. juubel.

29. augustil pühitses Berliini Lauljate Liit suure pidulikkusega oma 25-a. juubelit. Peale piduliku aktuse juubelipäeva hommikul, korraldati pidustustest osavõtvate lauljate — Liidu liikmete poolt pidulik rongikäik läbi linna, kus eriti huvitavat pilti pakkusid 14 dekoreeritud vankrit, mis kujutasid sümboolselt laulu tähtsust. Rongikäik lõppes uudes „Autosaa-lis“, Kaiserdammil, kus kell 7 õhtul algas ühendatud kooride kontsert 5000 laulja poolt. (Ainult meeskoorid!) Üldkoori juhatas prof. M. Stange. Kaastegev oli ka Berliini sümfoonia orkester suurendatud koosseisus. Määratu suur saal, mis mahutas endasse peale tegelaste üle 12.000 kuulja, oli viimase platsini väljamüüdnud.

Järgmisel päeval korraldi üldkontserdi eeskava „Lunapargis“, kuhu mahtus mitukümmend tuhat kuulajat. Pidustuste muusikaline kordaminek oli ülihea. J. T.

Beethoveni 100-aastase surmapäeva mälestamine.

27. (26.) märtsil 1927. a. täitub 100 aastat Beethoveni surmast. Selle päeva vääriliseks mälestamiseks tehakse mitmel pool välisriikides, kõige enam muudugi Saksamaal ja Austrias, juba nüüd suuri ettevalmistusi. Nii on ettevalmistused käimas suurte muusikaliste pidustuste korraldamiseks Viinis, mis erilise tähtsuse omandab sellega ühenduses korraldatava suure-joonelise rahvusvahelise muusika-ajaloolise kongressi tõttu. Ka Beetho-veni sünnilinn Bonn valmistab ette suuri pidustusi oma suure poja mäles-tamiseks, mis Preisi valitsuse otsekohesel toetusel töötavad omandada ülesaksamaalise ulatuse. Samaks ajaks lõpetatakse Berliinis Beethoveni mälestussammas, mis mälestuspäeval pidulikult avatakse. Ka Mailandis tulevad samal ajal suured pidustused, kus muu seas ettekandele tulevad kõik üheksa Beethoveni sümfooniat.

Ettevalmistused Beethoveni 100-aastase surmapäeva mälestuspidustusteks.

Eeltuleval 1927. a. möödub Beethoveni surmapäevast 100 aastat, mis-sugust päeva kavatakse vääriliselt mälestada terve kultuurilim. Eriti suure-joonelisel kavatakse seda teha Viin. Nii on seal juba nüüd kindlaks mää-ratud järgmised ettekanded: riigiooper kannab ette Beethoveni ainsa ooperi „Fidelio“ täiesti uues lavastuses; ballet valmistab „Prometeuse“ ettekannet, mis töötab hiilgavat kordaminekut; Filharmoonia seltsi poolt kantakse kuulsa Felix Veingärtneri juhatusel ja parimate solistide kaaste-gevusel ette „Missa Solemnis“; Rosé-kvartett kannab ette rea kammer-muusikalisi asju jne. Ühel ajal kontsertidega korraldatakse ka rida muu-sika-teaduslikke kongresse väga mitmekesise ja laialdase päevakorraga.

Bachi pidustused Berliinis.

30. septembrist kuni 3. oktoobrini on Berliinis suured Bachi nimelised muusikapidustused, mille korraldab Uus Bachi mälestuselts. Pidustuste muusikajuhtideks on prof. Dr. G. Schumann, prof. S. Ochs ja prof. K. Thiel. Pidustused koosnevad viiest koorikontserdist, ühest kammermuusika õh-tust ja ühest orkestrikontserdist. Kaastegevad parimad Berliini laulukoorid ja Filharmoonia orkester.

Chopini mälestussammas Varssavi.

Poola kujur Vaclav Szymanovski on valmistanud Chopini mälestus-samba, mille kõrgus seitse meetrit ja kaal — seitse tooni. Mälestussammas püstitatakse lähemal ajal Varssavis. *

Müncheni Muusikalises Akadeemias kanti ette Beethoveni 9. sümfoonia, milles esinesid üle 1000 tegelase.

Võistlus väljamaa kunstnikkudega Lätis.

„Rigas Sinas“ toimetusele on Läti kunstnikkude poolt saadetud pikem kirjutus ühest abinõust võitluses majandusliku kitsikuse vastu. Nad soovivad lätlastele „väljamaalaste õhinast“ loobuda. See „õhin“ käib üle Läti jõu ja ei anna kõlbliselt peaaegu mingit kompensatsiooni. Kuid ainealine kahju on kindel. Väljamaalaste-kunstnikkude gastrolleerimisele peab piir pandama.

1925. a. andsid väljamaalased 32 kontserti ja 90 etendusest rahvuslikus ooperis võtsid 58 väljamaalast-külastist osa. Kui neid arvusid kasvatada 300—700 dollari peale (see on keskmise kunstniku sissetulek õhtu pealt), siis saame kaunikese summa. Peale selle ainelise kahju toovad väljamaalased Lätile ka kõlbliselt kahju. Kunstnikud-väljamaalased, kes Lätis loorberid ei lõiganud, hakkavad väljaspool Lätti muidugi materdama. Niisuguse „koorimise“ järele ei jää Läti enda kunstnikkudel suurt üle, ja nad peavad heal juhtumisel 100—150-dollarilise brutosissetulekuga arvama.

Selle kurjuse kõrval edeneb jõudsasti väljamaalaste stuudiote avamine. Niisuguste stuudiote juhtide teadmiste juures võib väga kahelda — peale hulga diletantide Lätis ei anna nad midagi. Ja ometigi on Lätil oma eeskujulik konservatoorium, kus iga soovija õppust võib saada.

„V. M.“

Esimene tshehi ooper.

Tshehoslovakkia esimene algupärane ooper „Sepp Viland“, helilooja J. L. Bella töö, tuli ettekandele Prburgi Rahvuslises Teatris, helilooja O. Nedbali juhatusel.

Konservatooriumi 100-a. juubel.

Liege (Belgias) pühitses oma konservatooriumi 100 a. juubelipidu. Konservatoorium on oma kestvuse ajal hulk kuulsaid muusikamehi annud, nende hulgas silmapaistvamad C. F r a n c k ja E. Issay. Pidu eeskavas olid ainult konservatooriumi kasvandikkude helitööd.

Jaseha Hefez Palestiinas.

Kuulus viiulikunstnik J. Hefez andis Palestiinas rea kontserte, millest lähem muusikaosakonna asutamiseks juudi ülikooli juurde Jerusalemmas.

Leedu muusika Ameerikas.

Tuntud Leedu muusikamees Mikas Petrauskas viibib juba mõni aeg Ameerikas, kus ta leedu koloniis leedu rahvuslise muusika ettekandeid korraldab. Ettekandele tuli Baltimores ka tema komponeeritud melodraama „Biruta“. Biruta esietendus oli 20 a. tagasi Vilnos, kus helilooja vend K i p r a s P e t r a u s k a s tenor, kes ka „Estonias“ esinenud, peaosas oma laulja karieeri algas.

Leedu ooperi kriis.

Leedu riigiooper põeb rahapuuduse all. Juhatus kavatseb tegelaste palgasi 18% võrra vähendada. Ooperi ja draama teatri võlg riigile on üle 200.000 litti (7.500.000 marka).

Halb trükiviga

on jäänud 1925. a. „Muusikalehes“ nr. 5 ilmunud kirjutusse „Jooned Eesti muusika ajaloost“. Nimelt on seal (69. lhk.) öeldud, et meie vanema põlve helilooja Thomson „abiellus varsti pärast seda Saksamaalt päritoleva prl. Vilhelmine Altdorfiga“, peab aga olema — Saaremaalt päritoleva, jne. Palume 1925. a. „Muusikalehe“ omajaid seda halba viga lahkesti ära parandada.

Väljaandja: Eesti Lauljate Liit. — Vastutav toimetaja: Anton Kasemets.

A/S „Ühiselu“ trükk, Tallinn, Pikk uul. 42.

